

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR SIA „CITADELE LEASING“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2021 m. liepos 14 d. Nr. V 2021/(34.70.E-3403)-429-259
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir SIA „Citadele leasing“, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – bendrovė) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 lapkričio 28 d. pareiškėja kreipėsi į bendrovę, prašydama panaikinti bendrovės į Lietuvos banko administruojamą Paskolų rizikos duomenų bazę (toliau – PRDB) apie pareiškėją, kaip laiduotoją, pateiktus duomenis, remdamasi šalių pasirašytu susitarimu dėl laidavimo sutarties nutrakimo.

2019 m. gruodžio 4 d. bendrovė iš PRDB pašalino duomenis apie pareiškėją ir ją apie tai informavo.

2021 m. balandžio 14 d. pareiškėja pateikė pretenziją bendrovei dėl iš PRDB nepašalintų duomenų apie pareiškėjos įsiskolinimą bendrovei.

2021 m. balandžio 19 d. bendrovė pareiškėją informavo, kad duomenys PRDB yra patikslinti ir klaida ištaisyta.

Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką dėl su bendrove kilusio nagrinėjimo. Pareiškėja ginčija bendrovės veiksmus, nes ji laiku nepanaikino į Lietuvos banko administruojamą PRDB apie pareiškėją, kaip apie laiduotoją, pateiktų duomenų. Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja nurodo, kad bendrovė beveik 2 metus nesutvarkė jos duomenų bendrovės duomenų bazėje, nors pareiškėja ne kartą raštu kreipėsi į bendrovę su prašymu panaikinti bendrovės sistemoje duomenis apie pareiškėją, kaip laiduotoją, atsižvelgiant į tai, kad laidavimo sutartis buvo nutraukta. Pareiškėja pažymi, kad, praėjus dvejiems metams po laidavimo sutarties nutraukimo, kreipėsi į Lietuvos banką ir tuomet (2021 m. balandžio 22 d.) duomenys apie pareiškėjos įsiskolinimą buvo sutvarkyti (panaikinti). Pareiškėja teigia net 23 mėn. negalėjusi pasiimti jokios paskolos būstui ar mašinai įsigyti, nes bendrovė per visą tą laiką PRDB neištaisė neteisingų duomenų apie pareiškėją, nors per minėtą laikotarpį, kaip nurodo pareiškėja, jai reikėjo paskolos. Kreipimesi nurodoma, kad finansų įstaigos dėl pareiškėjos prašymo suteikti paskolą priimdavo neigiamą sprendimą būtent dėl duomenų bazėje esančios informacijos apie pareiškėjos turimą įsipareigojimą (kurio suma viršijo 30 000 Eur). Pareiškėja kaip įrodymą, kad jai buvo reikalingi pinigai ir ji siekė gauti paskolą, tačiau nesėkmingai, pateikė kreipimosi į „Swedbank“, AB, „AS Inbank filialą“ (AB „Mokilizingas“), UAB „Lenders“ kopijas ir minėtų paskolos davėjų neigiamų atsakymų kopijas. Pareiškėja teigia patyrusi nuostolių ir dėl bendrovės klaidos ilgą laiką buvo tapusi nemoki. Kreipimusi pareiškėja prašo rekomenduoti bendrovei išmokėti pareiškėjai 23 MGL dydžio patirtos žalos kompensaciją, taip pat už kiekvieną mėnesį, kai neteisingi duomenys apie pareiškėją buvo PRDB nepašalinti, sumokėti pareiškėjai papildomai po 1MGL, pradedant skaičiuoti nuo 2019 m. birželio 10 d. iki 2021 m. balandžio 22 d.

Bendrovė nesutinka tenkinti pareiškėjos reikalavimo. Atsiliepime nurodoma, kad duomenų apie pareiškėjos įsipareigojimus bendrovei buvimas PRDB sistemoje nebuvo tyčinis bendrovės veiksmas, o sistemos klaida. Bendrovės teigimu, pareiškėjos duomenys buvo koreguojami techniškai labai sudėtingu laikotarpiu, t. y. vykdant naujos Lietuvos banko administruojamos sistemos PRDB diegimo darbus, kurie buvo vykdomi 2019 m. lapkričio–gruodžio mėnesiais. Bendrovė teigia, kad į šią sistemą migravo duomenys iš visų finansų įstaigų ir vartojimo kredito davėjų, todėl dėl didelio duomenų srauto perdavimo į PRDB sistemą buvo

ribotos perduotų duomenų patikrinimo bei taisymo galimybės. Bendrovė taip pat nurodo, kad tuo metu, kai buvo bandoma PRDB sistemoje nurodyti duomenis, kad pareiškėja neturi įsipareigojimų bendrovei, Lietuvos bankas buvo paskelbęs informaciją, kad, taisant bendraskolius, kurie anksčiau turėjo įsipareigojimą kartu su kitu bendraskoliu, reikia tik pakoreguoti „Bendrų įsipareigojimų suma“ į 0 Eur, o tai reiškia, kad įsipareigojimas ir toliau matomas kitiems finansų rinkos dalyviams. Bendrovė teigia, kad, vadovaudamasi Lietuvos banko rekomendacijomis, pakoregavo pareiškėjos duomenis. Atsiliepime pažymima, kad tik 2020 m. sausio 27 d. Lietuvos bankas paskelbė pakoreguotą rekomendaciją, jog tokiu atveju vis dėlto siūloma šalinti bendraskolį visiškai, todėl, bendrovės teigimu, klaida buvo ištaisyta laiku, operatyviai ir atsižvelgiant į tuo metu galiojusias taisykles ir Lietuvos banko rekomendacijas.

Bendrovė taip pat nurodo, kad 2020 m. birželio mėn. per susitikimą su Lietuvos banko atstovais buvo gauta informacija, kad nuo 2020 m. spalio 1 d. įsigalioja nauji pakeitimai PRDB sistemoje ir būtina atlikti tam tikrus koregavimus, kurios atliekant duomenys apie pareiškėją PRDB sistemoje automatiškai būdu atsinaujina ir liko nepastebėti iki pareiškėjos antrojo kreipimosi dėl duomenų ištaisymo, t. y. 2021 m. balandžio 14 d. Bendrovė teigia, kad, gavusi pareiškėjos pranešimą, operatyviai reagavo ir pašalino pareiškėją kaip bendraskolę iš PRDB sistemos, o 2021 m. balandžio 19 d. pareiškėją informavo, kad duomenys yra patikslinti ir klaida ištaisyta. Bendrovė papildomai pažymi, kad iki šiol nėra gavusi iš klientų nė vieno skundo „dėl neteisingo duomenų perdavimo / atvaizdavimo“ PRDB sistemoje. Bendrovė taip pat nurodo ne kartą atsiprašiusi ir atsiliepime taip pat pakartotinai atsiprašo pareiškėjos už patirtus nepatogumus dėl nurodytų netikslių duomenų ir ėmėsi visų įmanomų priemonių, kad tokios klaidos ateityje nepasikartotų. Atsižvelgdama į pareiškėjos reikalavimą, bendrovė teigia, kad pareiškėja nepateikė įrodymų, pagrindžiančių, kokią konkrečią žalą (nuostolius) ji patyrė dėl jos duomenų buvimo PRDB duomenų bazėje ar dėl negalėjimo gauti kreditą. Bendrovės vertinimu, pareiškėjos duomenų atsiradimas PRDB duomenų bazėje buvo tik epizodinis, o bendrovė, vos tik gavusi pareiškėjos kreipimąsi, iš karto reagavo ir operatyviai pašalino pareiškėjos duomenis iš sistemos. Atsižvelgdama į kreipimesi išdėstytus argumentus, bendrovė prašo netenkinti pareiškėjos keliamo reikalavimo.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Remiantis kreipimesi ir kartu su juo pateiktuose dokumentuose dėstomomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl bendrovės veiksmų – iš Lietuvos banko administruojamos PRDB laiku nepašalinti pareiškėjos duomenys. Pareiškėjos vertinimu, minėti bendrovės veiksmai jos atžvilgiu buvo neteisėti ir lėmė nuostolių pareiškėjai atsiradimą. Šiuo nuostolių pareiškėja įvertino konkrečia suma ir kreipimesi prašo rekomenduoti bendrovei juos atlyginti.

Pažymėtina, kad pareiškėjos reikalavimas atlyginti jos nuostolius, galėjusius, pareiškėjos teigimu, atsirasti dėl bendrovės veiksmų –, laiku nepašalinti pareiškėjos duomenys iš Lietuvos banko administruojamos PRDB, savo esme yra reikalavimas bendrovei taikyti civilinę atsakomybę. Pagal civilinės atsakomybės sampratą civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas, o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.245 straipsnio 1 dalis). Civilinė atsakomybė atsiranda esant asmens, įpareigoto atlikti atitinkamus veiksmus ar nuo jų susilaikyti, neteisėtiems veiksams ar neveikimui, kaltei dėl šių neteisėtų veiksmų padarymo ar neveikimo, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp veiksmų ar neveikimo ir atsiradusios žalos (CK 6.246–6.249 straipsniai)¹. Kasacinis teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad sutartinei civilinei atsakomybei žalos (įskaitant negautas pajamas) atlyginimo forma (CK 6.245 straipsnio 3 dalis, 6.256 straipsnis) taikyti nepakanka sutarties neįvykdymo (pažeidimo) fakto – šio teisių gynimo būdo taikymas sietinas su dar trimis sąlygomis – žala (CK 6.249 straipsnis), priežastiniu neteisėtų veiksmų (sutarties pažeidimo) ir žalos ryšiu (CK 6.247 straipsnis) ir skolininko kalte (CK 6.248

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2002 m. balandžio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Vasario koncernas“ v. Teisingumo ministerija, bylos Nr. 3K-3-600/2002.

straipsnis). Sutartinei civilinei atsakomybei taikyti yra būtinas šių sąlygų visetas – bent vienos sąlygos nebuvimas eliminuoja civilinės atsakomybės taikymo galimybę².

Vertinant, ar bendrovės veiksmai pareiškėjos atžvilgiu nagrinėjamų aplinkybių kontekste buvo teisėti, atsižvelgtina į nagrinėjant ginčą nustatytas aplinkybes: kaip nurodo bendrovė atsiliepime Lietuvos bankui, pareiškėja į bendrovę dėl duomenų panaikinimo pirmą kartą kreipėsi 2019 m. lapkričio 28 d., duomenys buvo panaikinti 2019 m. gruodžio 4 d., apie tai buvo informuoja ir pareiškėja. Paaiškinimuose dėl į PRDB pateiktų netikslių duomenų apie pareiškėjos įsiskolinimą bendrovei bendrovė teigia, kad pareiškėjos duomenys buvo koreguojami techniškai labai sudėtingu laikotarpiu, t. y. vykdant naujos Lietuvos banko administruojamos sistemos PRDB diegimo darbus, ir dėl didelio duomenų srauto perdavimo į PRDB sistemą buvo ribotos perduotų duomenų tikrinimo bei taisymo galimybės. Vis dėlto Lietuvos bankas negalėtų pritarti šiai bendrovės atsiliepime nurodytai aplinkybei, nes tokių duomenų (kad vykdant naujos PRDB sistemos diegimo darbus buvo apribota finansų rinkos dalyvių galimybė teikti duomenis į PRDB ir (arba) juos koreguoti) nebuvo nustatyta.

Antrą kart klaidingi duomenys apie pareiškėjos įsiskolinimą bendrovei į PRDB buvo pateikti 2020 m. Bendrovė informavo, kad 2020 m. birželio mėn. per susitikimą su Lietuvos banko atstovais buvo gauta informacija, kad nuo 2020 m. spalio 1 d. įsigalioja nauji pakeitimai PRDB sistemoje ir būtina atlikti tam tikrus koregavimus, juos atliekant duomenys apie pareiškėją PRDB sistemoje automatiškai atsinaujino ir liko nepastebėti iki pareiškėjos antrojo kreipimosi dėl duomenų ištaisymo, t. y. 2021 m. balandžio 14 d. Bendrovė teigia, kad gavusi šį pakartotinį pareiškėjos pranešimą, operatyviai reagavo: pašalino pareiškėją, kaip bendraskolę, iš PRDB sistemos ir 2021 m. balandžio 19 d. pareiškėją informavo, kad duomenys yra patikslinti ir klaida ištaisyta.

Vertinant bendrovės veiksmų teisėtumą ir pagrįstumą, atkreiptinas dėmesys, kad, pirmą kartą pareiškėjai kreipusis dėl duomenų apie jos įsiskolinimą bendrovei pašalinimo iš PRDB, bendrovė juos pašalino per 4 darbo dienas, o antrą kart šie duomenys, kurie, kaip nurodo bendrovė, PRDB atsinaujino 2020 m. birželio–spalio mėn., buvo pašalinti tik 2021 m. balandžio 19 d. po to, kai pareiškėja 2021 m. balandžio 14 d. pateikė pretenziją bendrovei³, o 2021 m. balandžio 16 d. ir skundą Lietuvos bankui dėl bendrovės iš PRDB nepašalintų duomenų apie pareiškėjos įsiskolinimą bendrovei.

Nurodytų aplinkybių kontekste atkreiptinas dėmesys į Lietuvos banko valdybos 2018 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 03-65 patvirtintų Paskolų rizikos duomenų bazės tvarkymo taisyklių 10 punktą, pagal kurį atskaitingieji agentai (šiuo atveju – bendrovė) privalo teikti į PRDB minėtų taisyklių 1 priede nurodytus duomenis pagal šiame priede nurodytus dažnumo, savalaikiškumo, aprėpties ir kitus reikalavimus. Paskolų rizikos duomenų bazės tvarkymo taisyklių 20 punkte aiškiai nustatyta, kad už PRDB tvarkomų duomenų teisingumą yra atsakingas duomenis į PRDB pateikęs atskaitingasis agentas. Be to, remiantis Paskolų rizikos duomenų bazės tvarkymo taisyklių 16 punktu, atskaitingasis agentas, aptikęs klaidą duomenyse arba iš Lietuvos banko gavęs informaciją apie galimas klaidas duomenyse, kurie naudojami duomenims iš PRDB pateikti, privalo juos patikrinti ir, jeigu yra poreikis, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas atnaujinti tokius duomenis. Pažymėtina, kad aplinkybė, jog įsigalioja nauji teisės aktų reikalavimai, susiję su duomenų teikimu ir (ar) koregavimu, arba vyksta PRDB sistemos atnaujinimo darbai (atliekami kiti techniniai pokyčiai), neatleidžia bendrovės, kaip atskaitingojo agento Paskolų rizikos duomenų bazės tvarkymo taisyklių prasme, nuo atsakomybės už į PRDB teikiamų ir ten tvarkomų duomenų teisingumą, kaip ir nuo kitų šiose taisyklėse nustatytų reikalavimų tinkamo vykdymo. Nagrinėjamo ginčo atveju nustatyta, kad bendrovė į Lietuvos banko administruojamą PRDB buvo pateikusi klaidingus duomenis apie pareiškėjos įsiskolinimą ir Paskolų rizikos duomenų bazės tvarkymo taisyklių nustatytais terminais jų iš ten nepašalino. Todėl kaip nepagrįstas vertintinas bendrovės atsiliepime nurodytas teiginys, kad klaidingų duomenų apie pareiškėjos įsiskolinimą bendrovei buvimas PRDB buvo tik epizodinis ir nereikšmingas – „sistemos klaida“, o bendrovės veiksmai, teikiant ir koreguojant šiuo duomenis, buvo tinkami, operatyvūs, pagrįsti ir teisėti – atitiko šalių susitarimo (nutraukti laidavimo sutartį) sąlygas, visus teisės aktų reikalavimus ir priežiūros institucijos rekomendacijas. Lietuvos banko vertinimu, tokie bendrovės veiksmai, teikiant duomenis apie pareiškėjos įsiskolinimą bendrovei į Lietuvos banko administruojamą PRDB ir laiku jų nepašalinant, neatitiko Paskolų rizikos duomenų bazės tvarkymo taisyklių reikalavimų,

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-144-915/2018, 31 punktas.

³ Taigi, antrą kart tikrovės neatitinkantys duomenys apie pareiškėjos įsiskolinimą bendrovei PRDB buvo panaikinti per 3 darbo dienas nuo pareiškėjos pretenzijos bendrovei pateikimo.

taip pat bendrovei, kaip profesionaliai verslininkei ir savo srities specialistei – finansinių paslaugų teikėjai, keliamų aukštesnių atidumo ir rūpestingumo standartų.

Vis dėlto, net ir pripažinus, kad bendrovė, teikdama duomenis apie pareiškėją į Lietuvos banko administruojamą PRDB ir (ar) laiku jų iš ten nepašalindama, netinkamai vykdė teisės aktų reikalavimus, taigi, kad bendrovės veiksmai nagrinėjamų aplinkybių kontekste nebuvo teisėti, neatitiko bendrovei keliamų atidumo ir rūpestingumo standartų, tai savaime nesuponuoja išvados, kad pareiškėja patyrė nuostolių, nes, kaip buvo minėta pirmiau, siekiant taikyti civilinę atsakomybę žalos atlyginimo forma, konkretus nuostolių, galėjusių atsirasti dėl neteisėtų veiksmų, dydis turi būti įrodytas žalos atlyginimo reikalaujančios šalies. Pagal CK 6.249 straipsnio 1 dalį, žala – tai asmens turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), taip pat negautos pajamos, kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų. CK 6.251 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas visiško nuostolių atlyginimo principas, kurio esmė – siekis gražinti nukentėjusį asmenį į padėtį, kurioje jis būtų buvęs, jei nebūtų buvę atsakovo žalingų veiksmų. Kaip yra nurodęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, civilinė atsakomybė atlieka ne baudinę, bet kompensacinę funkciją žalą patyrusiam asmeniui, todėl nustatant žalos dydį siekiama kompensuoti tik tiek, kiek būtina, kad nukentėjęs asmuo būtų gražintas į tą padėtį, kurioje jis būtų buvęs, jei nebūtų buvę padaryta žalos⁴.

Įvertinus nustatytas aplinkybes ir ginčo šalių pateiktus duomenis, teigtina, kad ginčo byloje nėra jokių įrodymų, kurie leistų pagrįstai teigti, kad pirmiau aptarti bendrovės veiksmai (neveikimas) lėmė žalos pareiškėjai atsiradimą. Siekdama pagrįsti bendrovei keliamą reikalavimą, pareiškėja kartu su kreipimusi Lietuvos bankui pateikė paskolos davėjų – „Swedbank“, AB, „AS Inbank filialas“ (UAB „Mokilizingas“) ir UAB „Lenders“, neigiamų atsakymų dėl pareiškėjos pateiktų prašymų suteikti paskolą kopijas. Vertinant, kaip minėti duomenys pagrindžia pareiškėjos nuostolius, kurių ji galėjo turėti dėl bendrovės veiksmų (neveikimo), vis dėlto sutiktina su bendrovės atsiliepime nurodyta aplinkybe, kad abejotinas tokių atsakymų, kaip pareiškėjos žalos įrodymo, vertinimas. Ne visuose neigiamuose atsakymuose dėl paskolos suteikimo nurodomos neigiamų atsakymų pateikimo priežastys (aplinkybė, kad neigiamas sprendimas suteikti paskolą buvo priimtas būtent dėl pateiktos informacijos apie pareiškėjos turimą įsipareigojimą PRDB, nurodoma tik UAB „Lenders“ atsakyme). Tačiau net ir tuo atveju, jei visuose neigiamuose atsakymuose būtų nurodyta ta pati atsisakymo suteikti paskolą pareiškėjai priežastis – PRDB pateikta informacija apie pareiškėjos turimą įsipareigojimą, tai taip pat savaime nepagrindžia aplinkybės, kad dėl negalėjimo gauti paskolą iš pirmiau minėtų paskolos davėjų pareiškėja iš tiesų patyrė jos nurodyto dydžio nuostolių⁵ ir arba apskritai patyrė nuostolių. Pareiškėja kartu su kreipimusi Lietuvos bankui nepateikė jokių įrodymų, pagrindžiančių jos nuostolius, kurie būtų atsiradę ar realiai susiję su Lietuvos banko administruojamoje PRDB pateikta informacija apie pareiškėjos įsiskolinimą, bendrovės klaidingai pateikta ir (ar) laiku nepašalinta iš minėtos duomenų bazės.

Kasacinis teismas savo praktikoje yra nurodęs, kad prie negautų pajamų priskiriama ir prarasta galimybė. Tokio pobūdžio nuostoliai (prarasta galimybė) turi apibrėžtą piniginę vertę, jie reiškia tai, kad, jų nepatyręs ieškovas galbūt būtų turėjęs tam tikrą turtinę naudą. Tokio pobūdžio nuostoliai (t. y. prarasta galimybė išvengti turtinių praradimų – sutaupyti) pagal savo esmę patenka į negautų pajamų sampratą, nes negautos pajamos bendrąja prasme reiškia asmens netektą galimybę pagerinti savo turtinę padėtį⁶. Kasacinis teismas nurodė, kad aptariamo tipo žalos įrodinėjimas pasižymi tam tikrais ypatumais, nes įrodinėjama prarasta galimybė, kuri neišsipildė. Tokiu atveju pateikti įrodymai turi patvirtinti pakankamai realią tikimybę, kad, atsakovui tinkamai įvykdžius sutartį, ieškovas nebūtų patyręs turtinių praradimų, t. y. gautų tam tikrą turtinę naudą (išvengtų nuostolių), kurios neteko dėl atsakovo neteisėtų veiksmų. Remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimu, ieškovas, reikalaujantis priteisti jam negautas pajamas (neišvengtas išlaidas), turi įrodyti dvejopo pobūdžio aplinkybes: pirma, tai, kad jis turėjo ne preliminariai planuojamą, siektiną, bet realią galimybę išvengti turtinių praradimų; antra, nuostolių dydį⁷. Vis dėlto manytina, kad nagrinėjamu atveju atlyginti žalą pareiškėjai negautų pajamų (prarastos galimybės) forma taip pat nėra teisinio pagrindo. Kaip konstatuota pirmiau, nenustatyta duomenų, kad visi pareiškėjos nurodyti paskolos davėjai būtų atsisakę suteikti paskolą pareiškėjai būtent dėl PRDB pateiktos informacijos apie pareiškėjos įsiskolinimą (kad bendrovės neteisėti veiksmai būtų

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-266-611/2018.

⁵ Paskolos davėjų atsakymuose nėra nurodoma paskolos, kurią siekė gauti pareiškėja, suma.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-52/2013.

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-52/2013.

realiai lėmę pareiškėjos prarastą galimybę išvengti nuostolių – turėti turtinės naudos, gaunant paskolą, ir kad dėl negalėjimo gauti paskolą pareiškėja būtų turėjusi papildomų išlaidų). Ginčo byloje taip pat nėra duomenų bei juos pagrindžiančių įrodymų, kam ir kokio dydžio paskolą pareiškėja siekė gauti. Papildomai pažymėtina, kad paskolos suteikimas pareiškėjai nagrinėjamų aplinkybių kontekste turėtų būti vertinamas ne tik kaip tam tikros turtinės naudos gavimas, bet ir kaip aplinkybė, neišvengiamai lemianti ir papildomas išlaidas pareiškėjai palūkanų ir pagal atitinkamą paskolos sutartį mokėtinų mokesčių forma. Kaip jau buvo minėta, aplinkybės, kokių nuostolių gaudama paskolą pareiškėja būtų išvengusi ir atitinkamai – kokių papildomų nuostolių pareiškėja turėjo dėl to, kad jos nurodyti paskolų davėjai atsisakė jai suteikti paskolas, pareiškėja nepagrindė.

Remiantis pirmiau minėtomis CK nuostatomis, sutartinei civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti civilinės atsakomybės sąlygų visetą. Tai reiškia, kad, neįrodžius bent vienos iš nurodytų civilinės atsakomybės sąlygų, žalos atlyginimas negalimas, nes žalai atlyginti nėra teisinio pagrindo⁸. Vadinasi, nenustačius, kad dėl bendrovės veiksmų (neveikimo) pareiškėja būtų patyrusi žalos, kaip būtinosios civilinės atsakomybės taikymo sąlygos, kitos civilinės atsakomybės sąlygos (kaltė, priežastinis ryšys tarp žalos ir neteisėtų veiksmų) nenustatinėtinios.

Todėl, vadovaujantis nustatytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad civilinei atsakomybei taikyti bendrovės atžvilgiu visos būtinosios sąlygos nenustatytos, darytina išvada, kad tenkinti pareiškėjos reikalavimo ir rekomenduoti bendrovei išmokėti pareiškėjai 23 MGL, taip pat už kiekvieną mėnesį, kai neteisingi duomenys apie pareiškėją buvo Paskolų rizikos duomenų bazėje nepašalinti, sumokėti pareiškėjai po 1MGL., pradedant skaičiuoti nuo 2019 m. birželio 10d. iki 2021 m. balandžio 22 d., nėra teisinio pagrindo, todėl pareiškėjos reikalavimas atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-5/2009; 2010 m. gegužės 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-219/2010; 2013 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-634/2013; kt.